

AANTEKENEN

tav Autoriteit Consument en Markt, Directie Energie
Postbus 16326, 2500 BH Den Haag.

Uw kenmerk
Uw brief
Onderwerp: ACM/23/182341 - zienswijze
ontwerpbesluit

Ons kenmerk U23-007574
Beh. door [REDACTED]
Afdeling Vastgoed en Grondzaken,

Datum
Doorkiesnr.
Bijlage(n)

28 SEP. 2023

Geachte heer/mevrouw,

De versnelde verduurzaming van onze samenleving werpt nieuwe uitdagingen op evenals inventieve oplossingen en werkwijzen. Zoals veel andere gemeenten heeft de gemeente Bergen op Zoom ook te maken met de problematiek van netcongestie. Met veel belangstelling heeft het college dan ook kennis genomen van het ontwerpbesluit (publicatie 13-07-2023) tot wijziging van de codes elektriciteit ten behoeve van de Prioriteringsruimte transportverzoeken.

Op basis van de inhoud van het besluit, de consultatievragen en algemene overwegingen dient het college middels deze brief een formele zienswijze in op het ontwerp.

Consultatievragen

Op basis van het ontwerpbesluit zijn door de ACM verschillende consultatievragen geformuleerd. Onderstaand volgt een gemotiveerde reactie op de verschillende consultatievragen en tevens een algemene beschouwing van de regeling in het kader tot de verschillende (grote) maatschappelijke opgaven. Bij de beantwoording van de consultatievragen zal worden aangesloten op de nummering en vraagstelling vanuit de consultatie.

Consultatievraag 1

De ACM heeft in het ontwerpbesluit een prioriteringskader opgenomen dat tot stand is gekomen na overleg met het Ministerie van Economisch Zaken en Klimaat, het Interprovinciaal Overleg, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en Netbeheer Nederland. Met de invulling van het prioriteringskader is zo goed mogelijk invulling gegeven aan het voornemen uit het Landelijk Actieprogramma Netcongestie om functies van groot algemeen belang voorrang te kunnen geven bij de behandeling van transportverzoeken.

a. De functies die zijn opgenomen in het prioriteringskader zijn voor zover mogelijk gekoppeld aan SBI-codes, de wettelijke taakuitoefening van partijen die om voorrang verzoeken en concrete afspraken en/of overeenkomsten met overheden. Indien u van mening bent dat de categorisering en functies in het prioriteringskader verbeterd kunnen worden, verneemt de ACM dit graag.

Reactie:

Met betrekking tot het verstrekken van netcapaciteit gaat het in veel gevallen ook over ontwikkelingen waarbij meerdere ondernemers en/of partijen zich vestigen op een adres met een gezamenlijke hoofdaansluiting. In deze gevallen kan het lastig zijn om te bepalen wie de aanvrager is en op basis van welke SBI code wordt aangevraagd. Wanneer een huisarts

zich vestigt in een ziekenhuis kan hij met prioriteit aanspraak maken op zijn netaansluiting. Maar als hij ervoor kiest om zich te vestigen in een gezondheidscentrum, kan hij dit niet.

Bij een nadere bestudering van het ontwerp prioriteringskader is gebleken dat de prioritering van zorg gerelateerde ontwikkelingen zich beperkt tot de SBI-codes van universitaire medische centra, ziekenhuizen en categorale ziekenhuizen. Door andere medische zorgverleners uit te sluiten van prioritering ontstaan er een kans dat de lokale continuïteit van zorgverlening onder grote druk komt te staan. Binnen de lokale zorgverlening spelen bijvoorbeeld gezondheidscentra en huisartsenpraktijken een belangrijke rol in de continuïteit van de lokale en regionale zorgverlening.

Wij verzoeken de ACM daarom om belangrijke ondersteunende zorg gerelateerde ontwikkelingen ook mee te nemen in het prioriteringskader. Dit betreft dan onder andere maar niet uitsluitend de ontwikkeling en realisatie van huisartsenpraktijken alsmede gezondheidscentra.

b. De ACM merkt op dat er voor functies die voorzien in woningbehoefte in het prioriteringskader in beperkte mate ruimte is voor combinaties van woningbouwprojecten en commerciële functies. Dit is gedaan omdat uit overleg met overheden is gebleken dat bij de ontwikkeling van woningbouwprojecten vaak een koppeling wordt gemaakt met een commerciële activiteit, zoals bijvoorbeeld het realiseren van appartementencomplexen met daarbij een commerciële ruimte voor verhuur. De ACM ontvangt graag een reactie op de vraag of het gangbaar en nodig is dat een dergelijke koppeling bestaat en of de ontwikkeling van woningbouwprojecten beperkt wordt als deze koppeling wordt losgelaten.

Reactie:

Door aan ontwikkelaars de ruimte te bieden om naast woningbehoefte ook te voorzien in een commerciële verhuurde ruimte kan de ontwikkeling voor meerdere partijen aantrekkelijker worden. Niet alleen komt dit ten goede aan de leefbaarheid van de buurt en het voorzieningenniveau, ook kan dit ten goede komen aan de kwaliteit van de ontwikkelingen. Het is dan ook vaak gangbaar dat nabij hogere concentraties van appartementencomplexen specifieke voorzieningen worden gerealiseerd zoals supermarkten en/of kleine winkelcentra.

De noodzakelijkheid van de voorzieningen is afhankelijk van meerdere factoren. Het huidige voorzieningenniveau in de buurt, het soort woningen (en bewoners) maar ook de onderlinge relatie tussen bijvoorbeeld een supermarkt en de woningen. Bestaan er al voldoende vergelijkbare voorzieningen in de buurt en streeft het complex jonge bewoners aan te trekken dan is de noodzakelijkheid van direct nabijgelegen voorzieningen wellicht minder groot.

Echter wat ook steeds meer voorkomt betreft de slimme koppeling van energiesystemen van een commerciële exploitant met aangelegde woningen. Zo kan een supermarkt een belangrijke partner zijn voor de uitwisseling van warmte en de realisatie van lokale energiesystemen.

Het belang van een koppeling van commerciële activiteiten aan de realisatie van woningen en/of appartementencomplexen kan per locatie en inrichting verschillen. De gemeente verzoekt daarom de ACM om de koppeling van commerciële activiteiten mogelijk te maken bij ontwikkelingen die een belangrijke bijdrage leveren aan het lokale voorzieningenniveau, de leefbaarheid alsmede het energiesysteem van aangelegde woonvoorzieningen.

c. In het prioriteringskader in het ontwerpbesluit is bij 'woningbehoefte' in categorie 3 aangesloten bij SBI-codes 41.10 (projectontwikkeling) en 41.20 (algemene burgerlijke en utiliteitsbouw). Deze algemene SBI-codes zijn in het prioriteringskader gekoppeld aan specifieke woningbouwplannen van de overheid, zoals opgenomen in bijvoorbeeld structuurvisies van provincies en bestemmingsplannen van gemeenten. Naast de hiervoor genoemde algemene SBI-codes bestaan er specifieke SBI-codes die betrekking hebben op andere vormen van woningbehoefte, zoals verpleeghuizen (87.10), verzorghuizen (87.30.1) vormen van begeleid wonen (87.20, 87.31), jeugdzorg (87.90.1) en maatschappelijke opvang voor daklozen en asielzoekers

(87.90.2). Om te borgen dat deze vormen van woningbehoefte ook voorrang kunnen krijgen onder het prioriteringskader (aangezien woningbehoefte een primaire levensbehoefte is, zie ook randnummer 76 van het besluit) verneemt de ACM graag of dergelijke projecten ook worden ontwikkeld onder de SBI-codes 41.10 en 41.20.

Reactie:

Binnen de gemeente Bergen op Zoom voorzien de SBI-codes 41-10 en 41-20 voor een groot deel in de ontwikkeling van specifieke woningbouwplannen. Wij merken echter op dat met name ontwikkelingen gericht op kwetsbare groepen, en zorg gerelateerde woningbehoefte vaak niet op deze algemene SBI-codes worden ontwikkeld.

Voor onze gemeente is het van groot belang dat ook juist deze kwetsbare groepen met hoge prioriteit aanspraak kunnen maken op schaarse netcapaciteit. Hierbij ligt vanuit de gemeente niet alleen nadruk op het invullen van de woningbehoefte maar ook in het voorzien van de noodzakelijke zorgverlening van deze specifieke groepen.

Wij verzoeken de ACM dan ook om andere ontwikkelingen (SBI codes) die invulling geven aan een specifieke vorm van woningbehoefte, met nadruk op de zorg gerelateerde woningbehoefte, op te nemen in het prioriteringskader. Dit betreft onder andere maar niet uitsluitende de SBI codes van verpleeghuizen (87.10), verzorgthuizen (87.30.1) vormen van begeleid wonen (87.20, 87.31), jeugdzorg (87.90.1) en maatschappelijke opvang voor daklozen en asielzoekers

Consultatievraag 2

Het vertrekpunt in het ontwerpbesluit is dat een partij die voorrang wil voor zijn transportverzoek op basis van het prioriteringskader dient aan te tonen dat hij binnen het prioriteringskader valt. Ook dient hij te onderbouwen waarom de voorrang evenredig en noodzakelijk is. De bewijslast ligt dus bij de verzoeker. De netbeheerder dient te beoordelen of verzoeker alle relevante stukken heeft overgelegd. Indien u meent dat er een andere, betere manier is, om dit proces in te richten, verneemt de ACM dit graag. De ACM verzoekt u om uw reactie te motiveren en zo concreet mogelijk toe te lichten hoe dit proces eruit zou moeten zien.

Reactie:

Behalve netcongestie worstelen netbeheerders ook met de uitvoeringscapaciteit en de administratieve druk die gepaard gaan met de grote opgaven op het gebied van de energietransitie. Het behandelen van vele grote gemotiveerde en diverse verzoeken tot prioriteit zal logischerwijs leiden tot nog lange(re) doorlooptijden. Om dit proces beter in te richten wordt geadviseerd om binnen het prioriteringskader een uniform aanvraag formulier op te stellen voor de prioritering. Hierbij kan op basis van kernvragen binnen een webformulier in sommige gevallen reeds eenvoudig een resultaat worden toegekend.

Dit proces kan er mogelijkterwijs voor zorgen dat de inhoudelijke behandeling van prioriteringsverzoeken enkel wordt beperkt tot de verzoeken die tot de zogenaamde twijfel- en/of uitzonderingsgevallen behoren.

Consultatievraag 3

Het ontwerpbesluit voorziet in een mogelijkheid voor de netbeheerder om transportverzoeken te prioriteren. Het ontwerpbesluit voorziet niet in een expliciete prioriteringsmogelijkheid voor de behandeling van aansluitverzoeken. Dit betekent dat partijen die voorrang krijgen bij transport, mogelijk alsnog (lang) moeten wachten op een aansluiting.

De ACM merkt op dat voor aansluitverzoeken op dit moment niet wettelijk is vastgelegd dat deze in behandeling moeten worden genomen op basis van het first come, first served beginsel. Bij transportverzoeken is dit wel vastgelegd in de Netcode Elektriciteit (en onderhavig ontwerpbesluit voorziet in een afwijkmogelijkheid daarvan). Voor de aansluitaak is in artikel 23, derde lid, van de E-wet

vastgelegd dat de netbeheerder non-discriminatoire dient te handelen. De ACM kan zich voorstellen dat het non-discriminatie beginsel bij de aansluitaak kan worden uitgelegd langs de lijn van het non-discriminatie beginsel bij de transportaak, zoals bedoeld in dit ontwerpbesluit. Dat betekent dat netbeheerders aansluitverzoeken van partijen die zijn opgenomen in het prioriteringskader voorrang geven. Daarbij moet dan wel ruimte blijven voor netbeheerders om rekening te houden met eventuele synergievoordelen, bijvoorbeeld door de realisatie van aansluitingen binnen een bepaald werkgebied te clusteren. De ACM verneemt graag of en in hoeverre voorrang bij transportverzoeken ook voorrang bij aansluitverzoeken zou moeten betekenen en of dat op de bovenstaande manier kan worden geregeld. De ACM verzoekt u om uw reactie te voorzien van een concrete toelichting en motivering.

Reactie:

Het prioriteringskader ziet behalve op een voorrang op transport indirect ook op de voorrang op aansluiting. Er is namelijk geen hoger openbaar belang gediend met het toekennen van transportcapaciteit als deze niet wordt aangesloten. Derhalve is de gemeente van oordeel dat het prioriteringskader en de voorrang op transportverzoeken in sommige gevallen ook voorrang bij aansluitverzoeken zal moeten betekenen.

Hierbij is het van belang dat niet alle ontwikkeling ook aanspraak maken op voorrang op de aansluiting als deze voorrang op transport hebben verkregen. Wanneer ontwikkelingen later in de tijd worden gerealiseerd en/of opgeleverd worden zijn deze vanzelfsprekend minder noodlijdend dan ontwikkelingen die wellicht al zijn opgeleverd of die gebonden zijn aan wettelijke termijnen (zoals bijv. bij een koopovereenkomst of huurcontract). Zoals reeds opgemerkt kan ook de clustering van werkzaamheden door netbeheerders een reden zijn om capaciteit en arbeidsuren anders te dirigeren dan het prioriteringskader.

Het college verzoekt de ACM om het maatschappelijk prioriteringskader indien noodzakelijk ook van toepassing te verklaren op aansluitverzoeken. Daarbij kan worden aangesloten op de werkwijze zoals opgenomen in de consultatie waarbij netbeheerders de ruimte behouden om eventuele synergievoordelen te realiseren bij geclusterde werkzaamheden.

Algemene reactie op ontwerpbesluit codewijziging maatschappelijk prioriteren.

De beschikbaarheid van voldoende transportcapaciteit is een actueel en urgent probleem dat veel gemeenten raakt. Vanwege de grote belangen die gemoeid zijn met het tijdig realiseren van ontwikkelingen verzoekt het college de ACM om netbeheerders de mogelijkheid te bieden om in een zo'n vroeg mogelijk stadium te beginnen met het toepassen van het prioriteringskader.

Eerder heeft de gemeente kennis genomen van de publicatie op de website van de Autoriteit Consument en Markt welke impliceerde dat netbeheerders reeds in staat zouden zijn om te anticiperen op het voornemen van maatschappelijk prioriteren. De tekst uit de publicatie van 02 maart 2023 luidt:

“De ACM streeft ernaar om het ontwerp codebesluit in mei 2023 te publiceren. In de tussentijd staat de ACM het toe dat netbeheerders hierop anticiperen. Dit is volgens de ACM wenselijk. Als netbeheerders in een concreet geval kunnen motiveren waarom voorrang nodig is, dan zal de ACM niet handhavend optreden.”¹

Als gevolg van deze publicatie zijn binnen onze gemeente veel discussies ontstaan over de mogelijkheden en onmogelijkheden van maatschappelijk prioriteren. Ook is er vanuit de gemeente bestuurlijk overleg gevoerd met de netbeheerder aangaande de noodzaak om dit waar mogelijk reeds anticiperend toe te staan. Uit de gevoerde gesprekken met de netbeheerder bleek echter dat het niet mogelijk was om reeds anticiperend op te treden op basis van het ontwerpbesluit.

¹ <https://www.acm.nl/nl/publicaties/acm-maakt-maatschappelijk-prioriteren-door-netbeheerders-mogelijk>

Vanwege de lange consultatietermijn dreigt de volledige uitwerking van het codewijzigingsbesluit mogelijk nog een lange doorlooptijd te kennen. Dit kan voor sommige ontwikkeling grote gevolgen hebben.

Het college verzoekt het ACM om de netbeheerders de mogelijkheid te bieden om zo snel als mogelijk gebruik te maken van het prioriteringskader na afloop van de consultatietermijn. Bij voorkeur wordt aan netbeheerders opnieuw en oprecht de mogelijkheid geboden om te anticiperen op de definitieve vaststelling op basis van de regels uit het ontwerpbesluit.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders van Bergen op Zoom,

secretaris,

burgemeester,

